

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski

SSN Waldemar Płóciennik (sprawozdawca)

w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 280 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2024 r.,

na skutek sygnalizacji obrońcy skazanego potrzeby wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonych postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., V KK 201/24, o oddaleniu kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej,

p o s t a n o w i ł

- 1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznowić postępowanie kasacyjne,**
- 2. uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., V KK 201/24 i przekazać kasację wniesioną przez obrońcę skazanego od prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 311/23, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 13 sierpnia 2024 r., sygn. akt III K 24/22, do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. wydatkami postępowania wznowieniowego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie V KK 201/24, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego od prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 311/23, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 13 sierpnia 2024 r., sygn. akt III K 24/22, jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 3 września 2024 r. wpłynął do Sądu Najwyższego wniosek obrońcy skazanego o wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonego opisanym postanowieniem, albowiem zostało ono wydane przez sędziego Igora Zgolińskiego, powołanego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw i z tego powodu dotknięte jest uchybieniem w postaci bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wnioskodawca powołał się m.in. na mającą moc zasady prawnej, wiążącej wszystkie składy Sądu Najwyższego zgodnie z art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – uchwałę trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, zgodnie z którą, w takim układzie procesowym zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. nienależyta obsada sądu oraz przywołał pogląd prawny wyrażany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, dopuszczający możliwość wznowienia postępowania kasacyjnego, w którym postanowieniem oddalono kasację. Wprawdzie pismo obrońcy nazwane zostało „wnioskiem”, to jednak w rzeczywistości stanowi ono, znajdującą oparcie w art. 9 § 2 k.p.k., sygnalizację wystąpienia przesłanki uzasadniającej wznowienie postępowania z urzędu. Wskazuje na to przywołanie przepisów art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz treść uzasadnienia pisma, z której wynika, że wznowienie postępowania karnego z powodu zaistnienia bezwzględnej przyczyny uchylenia wyroku może nastąpić tylko z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sygnalizacja konieczności wznowienia postępowania kasacyjnego, zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie V KK 201/24, okazała się zasadna, albowiem w sprawie tej zaistniała

bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. nienależyta obsada sądu.

Zgodnie z utrwalonym już stanowiskiem Sądu Najwyższego, dopuszczalne jest wznowienie postępowania kasacyjnego, w którym wydano postanowienie o oddaleniu kasacji, tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22; z dnia 14 czerwca 2023 r., III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023 r., V KO 30/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23; z dnia 18 października 2023 r., I KO 33/23; z dnia 6 listopada 2023 r., I KO 56/23.

Podzielając zapatrywania wyrażone w przywołanych orzeczeniach stwierdzić trzeba, że na etapie postępowania kasacyjnego zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. nienależyta obsada sądu, w związku z orzekaniem w przedmiocie wniesionej kasacji przez sędziego SN Igora Zgolińskiego. Wynika to m.in. zarówno z pierwszej tezy uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. w sprawie (sygn. akt BSA I-4110-1/20) - będącej zasadą prawną, jak i z drugiej tezy uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r. (sygn. akt I KZP 2/22). Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzić będzie zatem zawsze wtedy, gdy w składzie sądu będzie zasiadała osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), a tak właśnie było w sprawie kasacyjnej skazanego M. K.. Sądowi Najwyższemu znany jest wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (por. m.in.: uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 i przywoływana już I KZP 2/22), jednak nie uzyskał on mocy powszechnie obowiązującego orzeczenia i co oczywiste, nie mógł uchylić uchwały trzech połączonych Izb SN, ani przesądzić o jej obowiązywaniu. Stanowić może jedynie wyraz określonego i niewiążącego poglądu prawnego tego organu – Trybunału Konstytucyjnego (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21 oraz z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ

59/21; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23 i z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił wznowić postępowanie kasacyjne oraz uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., V KK 201/24, o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu - Izbie Karnej w składzie, który odpowiadać będzie standardowi „sądu ustanowionego ustawą”.

Michał Laskowski Wiesław Kozielowicz Waldemar Płóciennik

ł.n

**Uzasadnienie zdania odrębnego SSN Wiesława Kozielowicza
złożonego do postanowienia Sądu Najwyższego
z dnia 18 grudnia 2024 r., V KO 91/24**

Nie zgadzam się z zapadłym rozstrzygnięciem, gdyż uważam, iż w realiach sprawy kasacyjnej, oznaczonej sygn. akt V KK 201 /24 i zakończonej postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., sygn. akt V KK 201/24, brak było podstaw do wznowienia z urzędu tego postępowania. Uzasadniam to następująco. Zgodnie z art. 542 § 3 k.p.k. uchybienia ujęte w art. 439 § 1 k.p.k. stanowią przyczyny wznowienia postępowania karnego z urzędu, przy czym wznowienie postępowania jedynie z powodów określonych w art. 439 § 1 pkt 9 - 11 k.p.k. może nastąpić tylko na korzyść skazanego. Powszechnie przyjmuje się, że instytucja wznowienia postępowania dotyczy postępowania sądowego rozstrzygającego w zakresie odpowiedzialności karnej oskarżonego. Tymczasem postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., sygn. akt V KK 201/24, o oddaleniu kasacji obrońcy skazanego M. K. jako oczywiście bezzasadnej, nie jest prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe w zakresie odnoszącym się do odpowiedzialności karnej M. K. za przestępstwo z art. 280 § 2 k.k., bo takim jest – pierwotny w stosunku do niego – wyrok skazujący Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt III K 24/22, zmieniony w części dotyczącej wymiaru kary wyrokiem Sądu Apelacyjnego w

Gdańsku z dnia 6 grudnia 2023 r., sygn. akt sygn. akt II AKa 311/23. To od **prawomocnego wyroku** Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 311/23, obrońca skazanego M. K. złożył kasację do Sądu Najwyższego. **W uchwale Pełnego Składu Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2000 r., sygn. akt IKZP 37/2000, zam. OSNKW 2000, z. 9 – 10, poz. 78, podkreślono, iż oddalenie kasacji jest jakościowo czymś zupełnie odmiennym niż utrzymanie zaskarżonego orzeczenia w mocy.** Oddalając kasację sąd orzeka jedynie o niezasadności wniesionej skargi kasacyjnej, nie wkracza zaś w żadnym zakresie w sferę, w której wyrok kończący postępowanie, korzysta już z powagi rzeczy osądzonej. **W uchwale tej wskazano, że z istoty postępowania kasacyjnego wynika, iż nie jest też ono postępowaniem zmierzającym do rozstrzygnięcia „o zasadności oskarżenia wniesionego w sprawie karnej” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, lecz postępowaniem zmierzającym do zbadania zasadności tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest kasacja, wniesionego już po prawomocnym zakończeniu postępowania.** W orzecznictwie Sądu Najwyższego od ponad dwudziestu lat, dominuje pogląd, że niedopuszczalny z mocy ustawy jest wniosek o wznowienie postępowania kasacyjnego, gdyż orzeczenie Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w rozumieniu art. 544 § 2 k.p.k. w zw. z art. 540 § 1 *in princ.* k.p.k. Jest natomiast takim orzeczeniem wydane przez Sąd Najwyższy, po uchyleniu w wyniku kasacji prawomocnego wyroku, orzeczenie następcze o umorzeniu postępowania lub o uniewinnieniu oskarżonego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 kwietnia 2001 r., sygn. akt III KO 53/99, OSNKW 2001, z. 7 – 8, poz. 67, z dnia 27 czerwca 2001 r., III KO 115/00, OSNKW 2001, z. 9 – 10, poz. 83, z dnia 25 listopada 2010 r., sygn. akt V KO 87/10 i powołane w nim orzeczenia, zam. R – OSNKW 2010, poz. 2369, z dnia 19 sierpnia 2015 r., sygn. akt IV KO 46/15, OSNKW 2015, z. 12, poz. 104, a także postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2023 r., sygn. akt I KZP 17/22, Legalis).

SSN
Kozielewicz

Wiesław

[J.J.]

r.g.